

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 76/2018-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 1. februára 2018 predbežne prerokoval sťažnosť JUDr. Jozefa Hurtiša, správcu konkurznej podstaty obchodnej spoločnosti DAM a. s., Matice Slovenskej 17, Prievidza, zastúpeného advokátom Mgr. Martinom Hurtišom, Matice Slovenskej 17, Prievidza, vo veci namietaného porušenia čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Prievidza v konaní vedenom pod sp. zn. 15 Cpr 1/2015 a jeho rozsudkom zo 14. januára 2016, postupom Krajského súdu v Trenčíne v konaní vedenom pod sp. zn. 5 CoPr 5/2016 a jeho rozsudkom z 9. novembra 2016 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Cdo 159/2017 a jeho uznesením z 25. októbra 2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť JUDr. Jozefa Hurtiša, správcu konkurznej podstaty obchodnej spoločnosti DAM a. s., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 8. januára 2018 doručená sťažnosť JUDr. Jozefa Hurtiša, správcu konkurznej podstaty obchodnej spoločnosti DAM a. s., Matice Slovenskej 17, Prievidza (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Prievidza (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 15 Cpr 1/2015 a jeho rozsudkom zo 14. januára 2016 (ďalej aj „rozsudok okresného súdu“), postupom Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 CoPr 5/2016 a jeho rozsudkom z 9. novembra 2016 (ďalej aj „rozsudok krajského súdu“) a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Cdo 159/2017 a jeho uznesením z 25. októbra 2017. Sťažnosť bola odovzdaná na poštovú prepravu 5. januára 2018.

2. Zo sťažnosti vyplýva, že v konkurznom konaní úpadcu obchodnej spoločnosti DAM a.s. (ďalej len „úpadca“) je sťažovateľ správcou konkurznej podstaty. Do konkurzu si prihlásil svoje pohľadávky veriteľ [REDACTED] (ďalej len „žalobca“), ktorý bol členom predstavenstva a konal za úpadcu. Úpadcu zastupovali a v jeho mene konali vždy dvaja členovia predstavenstva spoločne a žalobca bol teda zodpovedný za stav spoločnosti úpadcu. Prihlásené pohľadávky žalobcu sa týkali jeho pracovnoprávneho pomeru.

V zmysle § 29 ods. 4 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o konkurze“) sa na prihlášku žalobcu zo zákona neprihliada, keďže súhrnný prehľad jeho pohľadávok neobsahoval poradie ich uspokojenia zo všeobecnej podstaty, v dôsledku čoho jeho právo zaniklo.

Keďže žalobca bol neúspešný pri podaní prihlášky v konkurznom konaní, jeho právo ako veriteľa zaniklo a došlo k jeho preklúzii. Aj napriek tomu podal po troch rokoch na okresnom súde žalobu, ktorou žiadal určiť, že jeho pracovný pomer s úpadcom trvá.

Rozsudkom okresného súdu sp. zn. 15 Cpr 1/2015 zo 14. januára 2016 bolo určené, že pracovný pomer žalobcu ako zamestnanca s úpadcom ako zamestnávateľom trvá.

Rozsudkom krajského súdu sp. zn. 5 CoPr 5/2016 z 9. novembra 2016 bol rozsudok okresného súdu potvrdený.

Uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 8 Cdo 159/2017 z 25. októbra 2017, ktoré bolo právnomu zástupcovi sťažovateľa doručené 14. novembra 2017, bolo dovolanie sťažovateľa proti rozsudku krajského súdu odmietnuté.

Keďže sťažovateľ zároveň s dovolaním podal aj sťažnosť ústavnému súdu, uznesením ústavného súdu č. k. I. ÚS 75/2017-8 z 8. februára 2017 bola sťažnosť odmietnutá z dôvodu, že je predčasná, pretože o veci rozhoduje najvyšší súd v rámci dovolacieho konania.

Podľa názoru sťažovateľa žalobca podal určovaciu žalobu s predpokladom, že ak bude v spore úspešný, budú jeho zaniknuté peňažné práva konvalidované. Predpokladal, že nároky, ktoré mal z pracovnoprávneho vzťahu, prihlási ako pohľadávky proti konkurznej podstate a takýmto spôsobom dôjde ku konvalidácii zaniknutých práv. Získal by tým oveľa vyššie uspokojenie, ako keby prihlásil pohľadávky zákonným spôsobom, keďže by bol pred ostatnými veriteľmi uprednostnený. V skutočnosti však žiadne ustanovenie zákona nedáva možnosť takéto právo konvalidovať, naopak, podľa § 28 zákona o konkurze doručené prihlášky majú z hľadiska zániku práva rovnaké právne účinky ako uplatnenie práva na súde.

Rozsudky okresného súdu a krajského súdu podľa sťažovateľa nie sú dostatočne a vyčerpávajúco odôvodnené a sú preto nepresvedčivé. Všeobecné súdy sa nevysporiadali s otázkou, že žalobca, ktorý prihlásil pohľadávku v konkurznom konaní a jeho právo zaniklo pre preklúziu, podal po troch rokoch určovaciu žalobu. Sťažovateľ uvažuje, či je možné, aby takto postupovali aj ostatní veritelia, ktorí nemali svoje pohľadávky zapísané do zoznamu pohľadávok, a či takíto veritelia môžu potom prihlásiť pohľadávku proti podstate. Vynára sa totiž otázka, či zákon o konkurze ako *lex specialis* platí alebo nie. Zákonodarca nikde nestanovuje pravidlo prednosti všeobecného predpisu pred *lex specialis*.

Ide o porušenie čl. 46 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Sťažovateľ vyslovuje otázku, či veriteľ, ktorý nemá zapísanú pohľadávku do zoznamu pohľadávok, môže bez časového obmedzenia podať určovaciu žalobu a či je možné neprihliadať na to, že v konkurznom konaní toto právo už zaniklo. Na základe takého postupu, aký si zvolil žalobca, môže každý veriteľ majúci pohľadávku nezapísanú v zozname pohľadávok prostredníctvom určovacej žaloby získať finančné prostriedky z konkurzného konania tým, že si nároky uplatní ako pohľadávky proti podstate.

Podľa názoru sťažovateľa došlo aj k porušeniu základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy tým, že v konaní mala byť výlučná miestna príslušnosť, ktorú je potrebné skúmať z úradnej moci aj bez námietky miestnej príslušnosti. Výlučná miestna príslušnosť však nebola dodržaná, pretože správne mal byť miestne príslušný súd, na ktorom prebieha konkurzné konanie, ak ide o spor vyvolaný osobitnou povahou konkurzného konania. V danom prípade ide o konanie o určenie trvania pracovného pomeru, ktoré sa zároveň týka konkurznej podstaty. Miestne príslušným súdom preto mal byť Okresný súd Trenčín, resp. v odvolacom konaní Krajský súd v Bratislave.

Právo na spravodlivý proces bolo porušené aj tým, že žalobca porušil dobré mravy. Správanie sa osôb navzájom rodinne prepojených musí byť obvyklé, poctivé a spravodlivé. Tieto zásady spolu s ďalšími zásadami vymedzujú konanie zodpovedajúce dobrým mravom. Úpadcu riadili navzájom dve rodiny, a to rodina [REDAKOVANÉ] a rodina [REDAKOVANÉ]. Žalobca bol členom predstavenstva úpadcu a svedkovia, ktorí vystupovali na jeho strane, sú rodinní priatelia žalobcu, ktorí tiež vykonávali funkciu predsedu alebo člena predstavenstva, resp. predsedu alebo člena dozornej rady. Vzhľadom na túto rodinnú a priateľskú prepojenosť je evidentné, že spoločnosť riadili a ovplyvňovali dve rodiny. Je samozrejmosťou, že rýdzo rodinné vzťahy nemôžu mať právne následky a od prevzatia riadenia úpadcu dvoma rodinami dochádzalo k úpadku, ktorý sa vždy riešil predajom majetku. K úpadku došlo preto, že sa spoločnosti nikto nevenoval, žalobca, ale ani svedkovia [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] nevykonávali svoju pracovnú činnosť na pracovisku, ale doma, a takto fungovali až do konkurzu. Spoločnosť úpadcu prežívala niekoľko rokov len vďaka naozajstným zamestnancom ([REDAKOVANÉ] a jeho kolegovia), ktorí strážili objekt. Títo naozaj vykonávali činnosť, a to dokonca na pracovisku, čo je pre žalobcu, [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] nepredstaviteľné. Sťažovateľ nechápe, ako je možné, aby štyria zamestnanci

(žalobca s manželkou a manželia [REDACTED]) vykonávali prácu doma, resp. v [REDACTED]. Žalobca používal spoločnosť úpadcu iba na príjem do spoločnej domácnosti a mal ju ako svoj podnik, a tak sa aj správal. Nikdy sa nedožadoval práce, jeho cieľom bolo iba získať peniaze. Sťažovateľ preto požaduje, aby takémuto konaniu nebola poskytnutá právna ochrana. Za zarážajúci považuje aj fakt, že žalobca nepredložil sťažovateľovi pracovnú náplň, hoci ju predložil okresnému súdu.

2.1 Sťažovateľ požaduje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1) Základné právo sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie vyplývajúce z čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd, právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a právo sťažovateľa na zákonného sudcu v zmysle čl. 48 ods. 1 Ústavy SR postupom a rozhodnutím Krajského súdu v Trenčíne v konaní vedenom pod sp. zn. 5 CoPr/5/2016 zo dňa 9.11.2016, Okresného súdu v Prievidzi, sp. zn. 15 Cpr/1/2015 zo dňa 14.1.2016 a uznesením Najvyššieho súdu, č. k. 8Cdo/159/2017 zo dňa 25. októbra 2017 porušené bolo.

2) Rozsudok Krajského súdu v Trenčíne č. k. 5 CoPr/5/2016 zo dňa 9.11.2016 a rozsudok okresného súdu v Prievidzi č. k. 15 Cpr/1/2015 zo dňa 14.1.2016 a uznesenie Najvyššieho súdu č. k. 8Cdo/159/2017 zo dňa 25. októbra 2017 sa zrušuje a vec sa vracia na ďalšie konanie.“

II.

3. Z rozsudku krajského súdu č. k. 5 CoPr 5/2016-244 z 9. novembra 2016 vyplýva, že ním bol potvrdený rozsudok okresného súdu. Podľa názoru krajského súdu za konania súvisiace s konkurzom možno považovať sporové konania, v ktorých sa rozhoduje o hmotných právach a povinnostiach vyplývajúcich zo zákona o konkurze, prípadne tiež z iných právnych predpisov, ktoré osobitným spôsobom upravujú práva a povinnosti pre prípad konkurzu. Ak žaloba predstavuje autonómnu žalobu, ktorá nie je založená na konkurznom práve a nevyžaduje si ani začatie takého typu konania, samotná skutočnosť, že správca konkurznej podstaty je účastníkom konania, nepostačuje na to, aby toto konanie mohlo byť kvalifikované ako konanie vyplývajúce priamo z konkurzu alebo ako konanie s ním súvisiace. Pritom v tejto veci predmetom konania je návrh žalobcu na určenie, že jeho

pracovný pomer ako zamestnanca u úpadcu ako žalovaného trvá. Tento spor nie je sporom vyvolaným alebo súvisiacim s konkurzným konaním, preto námietku sťažovateľa, že žalobca nie je účastníkom konkurzného konania, považoval krajský súd za neopodstatnenú. Rovnako posúdil aj námietku, že v danom prípade ide o *res iudicata*, lebo v predchádzajúcich právoplatných rozhodnutiach sa rozhodovalo o pohľadávkach uplatnených v konkurznom konaní, teda o pracovnoprávných nárokoch žalobcu, ktoré síce vznikli z pracovnoprávneho pomeru, ale právnym titulom ich vzniku bol výkon práce, nie samotná existencia pracovného pomeru. V žiadnom súdnom konaní sa ani ako predbežná otázka neriešila otázka platného alebo neplatného založenia pracovného pomeru žalobcu na základe pracovnej zmluvy. Samotné konkurzné konanie žalobcovi nebráni domáhať sa takéhoto určenia, čomu zodpovedá aj súdna prax. Je pritom daný aj naliehavý právny záujem na určení trvania pracovného pomeru žalobcu, pretože je potrebné odstrániť stav jeho neistoty vytvorený postupom sťažovateľa proti nemu. Okresný súd sa správne v prvom rade zaoberal zásadnou otázkou, ktorou je časový a vecný súbeh funkcie člena štatutárneho orgánu a pracovného vzťahu, a správne dospel k záveru, že žalobca preukázal vznik takéhoto samostatného a oddeliteľného právneho vzťahu medzi ním a úpadcom. Žalobca vstúpil do spoločnosti úpadcu ešte v roku 1995 ako člen štatutárneho orgánu a tvrdil (a uvedené nebolo spochybnené), že počas celého obdobia výkonu tejto funkcie nebol ako člen predstavenstva finančne odmeňovaný a nemal uzavretú žiadnu mandátnu ani inú zmluvu v súvislosti s výkonom funkcie člena predstavenstva. Jeho pracovná zmluva z 3. júna 1996 je formulovaná písomne, je v nej označený zamestnávateľ, zamestnanec, deň nástupu do práce, miesto výkonu práce a druh práce (výrobná, obchodná, marketingová činnosť). Pracovný pomer bol uzavretý na dobu určitú a má teda všetky zákonné náležitosti. Pracovnú zmluvu podpísal vtedajší člen predstavenstva [REDAKOVANÉ]. V čase uzavretia pracovnej zmluvy bol členom predstavenstva aj sám žalobca (od 29. septembra 1995 do 20. júna 2005) a pre toto obdobie bolo upravené konanie v mene spoločnosti tak, že vo všetkých veciach zaväzujúcich spoločnosť sú oprávnení podpisovať všetci členovia predstavenstva, a to každý z nich samostatne. V danom čase bol [REDAKOVANÉ] jedným z členov predstavenstva, mal oprávnenie konať, a teda aj podpísať pracovnú zmluvu. Rovnako sa preukázalo, že po tomto čase až do vyhlásenia konkurzu v roku 2011 pracovný vzťah žalobcu nebol nikým spochybnený. Od samého začiatku žalobca vykonával prácu na úseku

technického vedenia spoločnosti, následne podľa pracovnej náplne od roku 2006 predovšetkým na úseku technickej správy nehnuteľností, správy a údržby nehnuteľností, prenájmu nehnuteľností a podobne. Existencia faktickej a právnej podriadenosti zamestnanca, ktorý je súčasne štatutárnym orgánom alebo jeho členom, vo vzťahu k zamestnávateľovi je základným predpokladom pre vznik pracovného pomeru. Táto faktická a právna podriadenosť žalobcu bola preukázaná nielen listinnými dôkazmi, ale i výpoveďami [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] i [REDAKOVANÉ], ktorí potvrdili faktický výkon práce žalobcu ako vedúceho zamestnanca pri riadení spoločnosti. Žalobca bol podriadený [REDAKOVANÉ] a zároveň nadriadený [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ]. Vzhľadom na rozsah predmetu činnosti spoločnosti úpadcu nemožno prekryvať obchodné vedenie štatutárnym orgánom tvoreným v tom čase štyrmi členmi predstavenstva (vrátane žalobcu) s riadením celého každodenného chodu spoločnosti úpadcu. Samotný výkon riadiacej činnosti žalobcu ako vedúceho zamestnanca treba považovať za inú činnosť ako podieľanie sa na obchodnom vedení spoločnosti úpadcu. Je potrebné vidieť rozdielnosť týchto činností vo veľkej akciovej spoločnosti, ktorá v tom čase zamestnávala 150 ľudí, a mala rozsiahly majetok, ktorý prenajímala. Napokon žalobca mal vymedzenú pracovnú náplň aj písomne a aj keď sa ostatné písomnosti nezachovali pre krádež archívu, správny je záver, že žalobca vymedzil a preukázal náplň práce vedúceho zamestnanca podľa pracovnej zmluvy oproti jeho výkonu funkcie člena štatutárneho orgánu. Pokiaľ si vedenie spoločnosti úpadcu „vyriešilo“ faktický výkon riadenia presunom takéhoto výkonu do režimu pracovnoprávných vzťahov, nemožno to vykladať v neprospech vedúcich zamestnancov, a to zvlášť za stavu, že spoločnosť úpadcu bola takto riadená viac ako 15 rokov. Vzniknutý pracovný vzťah sa ďalej navonok prejavil aj pracovnou zmluvou, prihlásením žalobcu do sociálneho systému a vyplácaním mzdy ako zamestnancovi (nie ako členovi štatutárneho orgánu). Je zrejmé, že následne došlo k narušeniu vzájomných vzťahov medzi jednotlivými členmi štatutárneho orgánu, avšak právne významné je to, že pracovný pomer žalobcu nebol dosiaľ nikdy ukončený žiadnym zo spôsobov taxatívne upravených v Zákonníku práce. K obrane sťažovateľa, ktorý spochybňoval samotný výkon práce žalobcu pred vyhlásením konkurzu, miesto výkonu jeho práce, zánik jeho funkcie člena štatutárneho orgánu v roku 2009, kedy už nemalo byť platne zvolené nové predstavenstvo, treba uviesť, že toto nemá zásadný vplyv na predmet konania. Predmetom dokazovania nebolo to, akú konkrétnu prácu žalobca

pred vyhlásením konkurzu vykonával, pretože nešlo o mzdové nároky za vykonanú prácu. Rovnako je bez významu, či a aké práce mohol vykonávať v [REDACTED]. Právne významné bolo ustáliť, či v roku 1996 pracovný vzťah žalobcu vznikol v súlade so Zákonníkom práce alebo nie. Vzhľadom na záver, že pracovný vzťah bol založený riadne a nebol skončený žiadnym z možných spôsobov, je nutné konštatovať, že pracovný vzťah trvá. Samotné nevykonávanie práce neznamená zánik pracovného vzťahu. Ak v roku 2009 podľa sťažovateľa činnosť predstavenstva zanikla (hoci túto skutočnosť sťažovateľ nijako nepreukázal), ani s uvedeným nemožno spájať zánik pracovného vzťahu žalobcu. Žalobcovi v konaní išlo jednoznačne len o deklarovanie, že jeho pracovný pomer trvá, teda že sa dosiaľ neskončil. Aj obrana sťažovateľa, že vo všetkých pracovnoprávných sporoch, ktoré viedli ostatní zamestnanci, boli ich nároky zamietnuté, nie je pre danú vec podstatná, pretože predmetom konania v tejto veci nebolo preukazovanie samotného výkonu závislej práce v určitom období v spojitosti s nárokom na náhradu mzdy.

4. Z uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 8 Cdo 159/2017 z 25. októbra 2017 vyplýva, že ním bolo odmietnuté dovolanie sťažovateľa proti rozsudku krajského súdu sp. zn. 5 CoPr 5/2016 z 9. novembra 2016. Podľa konštatovania najvyššieho súdu sťažovateľ prípustnosť dovolania vyvodzoval z § 420 písm. d) Civilného sporového poriadku, keďže v tej istej veci sa už právoplatne rozhodlo. Žalobca prihlásil svoje pracovnoprávne nároky v konkurznom konaní, avšak nekvalifikovaným spôsobom, a preto jeho pohľadávky neboli zaradené do zoznamu pohľadávok. Prípustnosť dovolania vyvodzoval aj z § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku bez uvedenia bližších dôvodov a z § 421 Civilného sporového poriadku, pretože súdmi nebola vyriešená právna otázka, „o čo je opretá možnosť veriteľa domáhať sa určovacou žalobou svojho práva, ktoré mu v konkurznom konaní zaniklo“. Podľa názoru najvyššieho súdu prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. d) Civilného sporového poriadku nebola daná. Toto ustanovenie dopadá na prípady, v ktorých súd rozhodol napriek tomu, že mu v tom bránila prekážka veci právoplatne rozhodnutej alebo prv začatého konania (§ 230 a § 159 Civilného sporového poriadku). Prekážka prv začatého konania (litispencie) vzniká (je daná), ak na ktoromkoľvek všeobecnom súde je začaté konanie s rovnakými subjektmi, rovnakým predmetom konania a rovnakými skutkovými okolnosťami, z ktorých je vyvodzované žalobou uplatnené právo.

V danom prípade bolo potrebné zohľadniť, že žalobca prihlásil svoje pracovnoprávne nároky, ktoré sú predmetom sporu, v konkurznom konaní. Sťažovateľ tvrdí, že v tejto veci sa už právoplatne rozhodlo, lebo nároky žalobcu neboli zaradené do zoznamu pohľadávok, avšak v tomto spore ide o určovaciu žalobu týkajúcu sa pracovnoprávneho sporu. Už zo samotných náležitostí prihlášky uvedených v § 29 ods. 1 zákona o konkurze vyplýva, že sa do konkurzu prihlasuje len vyčíslená peňažná pohľadávka, čo však predmetom tohto sporu nie je. V tomto konaní nešlo teda o tú istú vec a námietka sťažovateľa o existencii takejto vady konania je preto neopodstatnená. Sťažovateľ označil aj procesnú vadu konania v zmysle § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku, avšak neuviedol, v čom táto vada zmätočnosti spočíva, a tak dovolací dôvod nie je vymedzený spôsobom zodpovedajúcim § 431 Civilného sporového poriadku. Obdobne pristupoval sťažovateľ k namietanej vade, ktorú označil všeobecne § 421 Civilného sporového poriadku. Jeho argumentácia spočívala len v jeho právnom názore, že súdy nezodpovedali otázku, *„o čo je opretá možnosť veriteľa domáhať sa určovacou žalobou svojho práva, ktoré mu v konkurznom konaní zaniklo“*. V prípade dovolacieho dôvodu spočívajúceho v nesprávnom právnom posúdení veci je dovolateľ povinný dovolací dôvod vymedziť nesprávnym právny posúdením takej právnej otázky, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a zároveň pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu alebo ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Dovolací dôvod nie je v dovolaní ani len spomenutý. Sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo jednoduché spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní veci významovo nezodpovedajú kritériám uvedeným v § 432 ods. 2 Civilného sporového poriadku.

III.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

6. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľov. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, návrhy podané oneskorene, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

7. Na rozhodnutie o tej časti sťažnosti, ktorá pre namietané porušenie čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy, ako aj čl. 6 ods. 1 dohovoru smeruje proti postupu okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 15 Cpr 1/2015 a jeho rozsudku zo 14. januára 2016, nie je daná právomoc ústavného súdu.

Ako to z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, právomoc ústavného súdu poskytovať ochranu základným právam a slobodám je daná iba subsidiárne, teda len vtedy, keď o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy.

Proti rozsudku okresného súdu bolo prípustné odvolanie ako riadny opravný prostriedok, a preto právomoc poskytnúť ochranu označeným právam sťažovateľa mal krajský súd v rámci odvolacieho konania. Tým je zároveň v danom rozsahu vylúčená právomoc ústavného súdu. Je potrebné tiež poznamenať, že sťažovateľ možnosť podania odvolania aj využil.

8. Odlišná je situácia vo vzťahu k namietanému porušeniu čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy, ako aj čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 CoPr 5/2016 a jeho rozsudkom z 9. novembra 2016 a postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Cdo 159/2017 a jeho uznesením z 25. októbra 2017. Túto časť sťažnosti treba považovať za zjavne neopodstatnenú.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho

základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (m.m. I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

9. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie veci všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

10. Sťažovateľ predovšetkým namieta, že snahou žalobcu bolo dosiahnuť konvalidáciu jeho zaniknutých práv podaním určovacej žaloby s následnou možnosťou prihlásiť zaniknuté pohľadávky ako nároky proti konkurznej podstate, čo by znamenalo jeho uprednostnenie pred ostatnými veriteľmi. V skutočnosti pritom zákon možnosť takéto zaniknuté právo konvalidovať nedáva. Sťažovateľ ďalej vytýka, že sa všeobecné súdy nevysporiadali s otázkou, že žalobca, ktorý prihlásil pohľadávku v konkurznom konaní a jeho právo pre preklúziu zaniklo, podal po troch rokoch určovaciu žalobu. Podľa sťažovateľa veriteľ, ktorý nemá zapísanú pohľadávku do zoznamu pohľadávok, nemôže bez časového obmedzenia podať určovaciu žalobu, lebo sa musí prihliadať na to, že

v konkurznom konaní jeho právo už zaniklo. Namieta aj porušenie základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy, pretože vo veci v prvom stupni nekonal súd, na ktorom prebieha konkurzné konanie, v dôsledku čoho ani odvolacie konanie neprebiehala na miestne príslušnom krajskom súde. Napokon vyslovuje vzhľadom na vzájomné rodinné vzťahy pochybnosti o tom, že by sťažovateľ naozaj vykonával nejaké práce.

11. Z pohľadu ústavného súdu treba predovšetkým konštatovať, že vo vzťahu k uzneseniu najvyššieho súdu sp. zn. 8 Cdo 159/2017 z 25. októbra 2017 sťažovateľ žiadne konkrétne námietky, z ktorých by porušenie jeho označených práv podľa ústavy a dohovoru vyplývalo, neuvádza. Závery najvyššieho súdu o neprípustnosti dovolania nijako konkrétne nespochybňuje. Za tohto stavu ústavný súd nemá dôvod na kritiku záverov najvyššieho súdu. Sťažovateľ prípustnosť dovolania vyvodil z § 420 písm. d) Civilného sporového poriadku tvrdiac, že ide o vec už rozhodnutú. Podľa neho zánik pohľadávok žalobcu ich riadnym neuplatnením v konkurznom konaní znamená zároveň aj rozhodnutie o otázke trvania jeho pracovného pomeru u úpadcu. Argumentáciu najvyššieho súdu považuje ústavný súd za dostačujúcu a presvedčivú. Je evidentné už na prvý pohľad, že nejde o totožný predmet konania. Ak by žalobca naozaj chcel postupovať podľa predpokladov vyslovených sťažovateľom (prihlásil by svoje finančné pohľadávky do konkurzu ako nároky proti konkurznej podstate), potom by bolo vecou konkurzného konania vyriešiť, či je takýto postup možný, resp. či možno takýmto spôsobom „konvalidovať“ už skôr zaniknuté pohľadávky. Uplatnená argumentácia sťažovateľa by preto mohla byť relevantná až v ďalšej časti konkurzného konania, a nie v rámci konania o určovacej žalobe. Rovnako presvedčivé sú aj závery najvyššieho súdu vo vzťahu k nekonkrétnym, resp. nedostatočným dovolacím dôvodom podľa § 420 písm. f) a § 421 Civilného sporového poriadku.

12. Námietky sťažovateľa smerujú v skutočnosti proti rozsudku krajského súdu sp. zn. 5 CoPr 5/2016 z 9. novembra 2016.

Ako to z už uvedeného vyplýva, nebolo úlohou krajského súdu posudzovať právne následky spojené s vyhovením určovacej žalobe, teda s otázkou, či žalobca bude môcť úspešne zaniknuté pohľadávky po vyhovení určovacej žalobe prihlásiť do konkurzu ako

pohľadávky proti konkurznej podstate. Sťažovateľ bude mať možnosť v takomto prípade v konkurznom konaní svoj právny názor o neprípustnosti takéhoto postupu presadzovať. Podľa názoru ústavného súdu všeobecné súdy dostatočne a presvedčivo zdôvodnili, na základe akých dôkazov dospeli k záveru, že pracovný pomer medzi úpadcom a žalobcom vznikol a do momentu rozhodnutia súdu trval, keďže žiadnym zo zákonných spôsobov nedošlo k jeho zániku. Napokon neobstojí ani námietka, podľa ktorej vo veci nekonal miestne príslušný súd. Podľa § 88 ods. 1 písm. j) Občianskeho súdneho poriadku v znení účinnom do 30. júna 2016 namiesto všeobecného súdu odporcu je na konanie príslušný súd, v obvode ktorého má dlžník sídlo alebo miesto podnikania, a ak nemá sídlo alebo miesto podnikania, súd, v obvode ktorého má svoje bydlisko, ak ide o konkurzné konanie alebo reštrukturalizačné konanie, a súd, na ktorom tieto konania prebiehajú, ak ide o spory nimi vyvolané alebo s nimi súvisiace okrem sporov o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Podľa názoru ústavného súdu v danom prípade nešlo o spor vyvolaný konkurzným konaním, ale ani o spor s konkurzným konaním súvisiaci.

13. Berúc do úvahy uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. februára 2018